

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 05379

LIEDER

Heinrich Heine

*Permanent preservation of this book was made possible
by Labelle L. Perlman
in memory of
Professor Isadore Perlman*

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

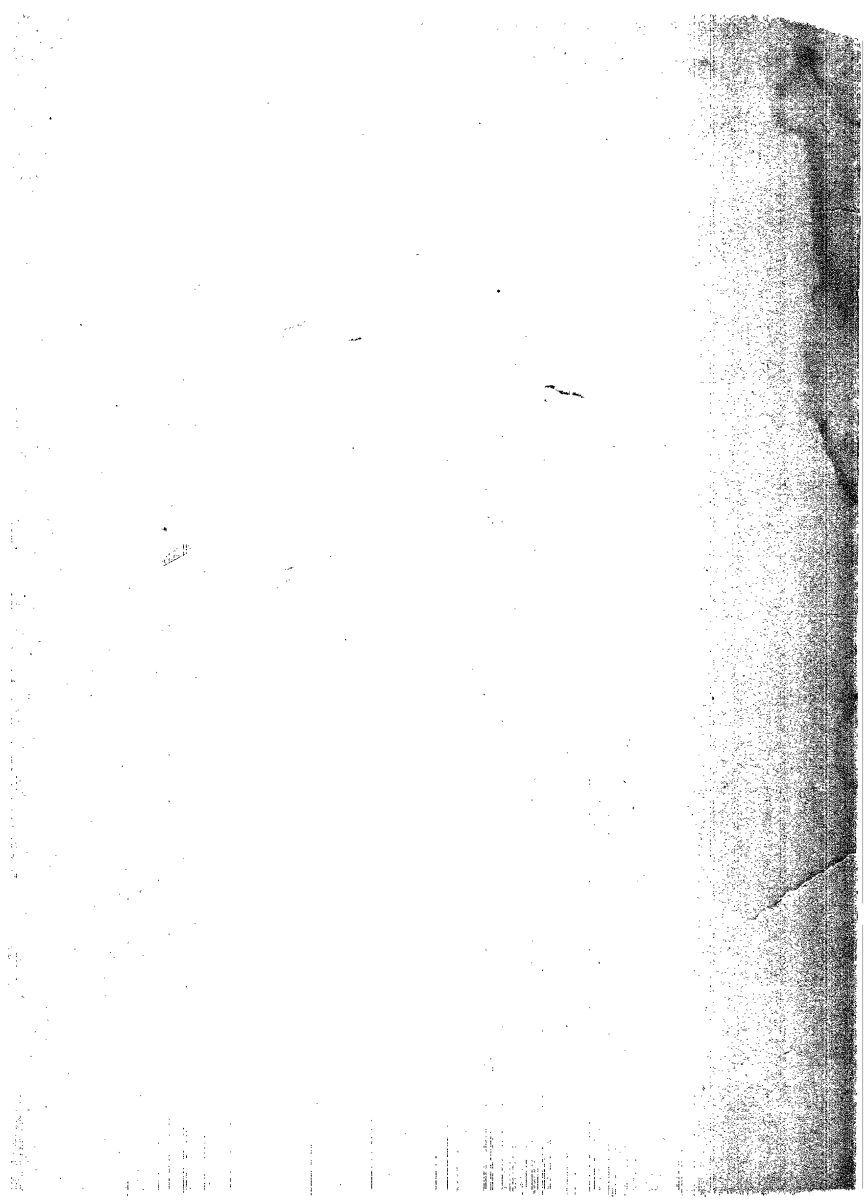
The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

נייער פרייהלינג.

Neuer Frühling.

BUREAU OF JEWISH EDUCATION

135 N. W. 3rd Avenue

Miami 36, Florida

*

אלע ביימער זאגען שורה —
מיט געזאנגען פול די נעסטער —
ווער-זשע איז דער קאפעלמייסטער
אין דעם גרינגעס וואלד-ארקעסטער?

זאל עס זיין דער גראָהער קיבוץ,
וועלכער נויגט זיך אוי וויכטיג?
אָדער דער פעדאנט, דער קוקו,
קוקעט אויסגעזעהלט אין ריכטיג?

אפשר יענער שטאָרד, דער שטריינגער,
וואָס ער קלאפט פנים דירושורען
מיט זיין לאנגען פוס, דעם דארען,
און העלפט-צו דעם מוזיצירען?

נאָן, אלען פֿי מיר אין האַרצען
זיצט פון וואלד דער קאפעלמייסטער —
און איך פיחל, ער קלאפט צום טאקט-צו,
און מיר דאכט זיך, אמאָר הייסט ער.

הַחֲנֻכָּה הַיְּבֵנִי.

*

איך וואַנדל צווישען בלומען
און בליה מיט זיך אויך מיט,
כיגעה אום, וון אין אַ הלום,
מיט וואַקלענדיגע טרוט.

אַ האַלט מיך פֿעסט, געלויבטיג!
אנישמ, פון ליבע-וויין
פאל איך דאָ אום, אין גאַרטען,
פאר מענשען, זון און שיין...

*

ס'האָט דער פרוהלונג מיר געשוונקט
ווינדער צערטליכע געפיהלען, —
מרה-שהורה לאנג פארשוואונדען
און דער מאי באהערשט מיין ווילען!

שפעט און פרוה בון איך שוין ווינדער
אויף די רוישיגסטע אלעען,
אונטער יעדען שמרוי-הוט זוך איך
מיין געליכטע צו דערוועהען .

ווינדער פון דעם גרוינעם מיך
אויף דעם ברוקל בלייב איך שמעהען —
אפשר באהרט זי דאָ פאָרביכער
און איהר בליק וועט מיך דערפרעהען .

אין דעם וואסער-פאל'ס גערוויש
הער איך ווינדער שטיל-וואָס קלאַגען —
און מיין הארץ, אַך! עס פארשטעהט,
וואָס די ווייסע פאליעס זאָגען .

ווינדער האָב איך זוך פארפלאַנטערט
אין מיין טרוימען, ליבע-זער —
און די פינגל אויף די בוימער
לאכען פון פארליבטען נאר ...

ה'נ'נ'ר'ך ה'נ'נ'ע'.

ס'צ'ה'ען שט'ול דורך מ'י'ן געמ'ט
ל'ב'ל'יכע געזא'נגען.
קל'ינג, מ'י'ן קל'ינגעם פ'רו'ה'ל'ינג-ל'י'ד
און פ'א'רווי'ג אין קל'א'נגען.

ווי'ט-ווי'ט קל'ינג, ב'ו' יע'נעם ה'ו'י,
ווא' ד'ן בל'ומען ז'י'נגען.
וועס'טו דאָרט דער'זעהן אַ רו'י,
זאָג, איך ג'רום פ'ון דא'ען.

*

דו זאָלסט האָבען שאַרפֿע אויגען
און אין מינע לידער בליקען,
וואָלסטו דאָרט דערזעהען וואַנדלען
אַ פּרוּנצעסין, שעהן צו קוקען.

דו זאָלסט פּינע אויערן האָבען,
וואָלסטו אויך איהר שטימע הערען —
פון איהר זיפצען, לאכען, זינגען
וואָלט דיין האַרץ פאַר'כשוּפֿט ווערען.

דען זי וועט מיט בליק און וואָרט,
ווי מיך זעלבסט, אויך דיך פאַרפּוהרען —
אַ פאַרלויבטער פּרוּהלינגס-טרוימער
וועסט אין וועלדער זיך פאַרלירען.

ה'תתקנ"ד ה'תתקנ"ג.

*

מנט דן בלויץ אויגען דינע
קוקסטו תמיד ל'ב מ'ך אן —
ווערט מיר עפ'ס אזוי מאדנע,
אָסור, רעדען, אויב איך קאָן.

פון דן בלויץ אויגען דינע
קלער איך, וואו איך זאל נישט זיין —
און א ים מחשבות בלויץ
ניסט זיך מיר אין הארץ ארײַן.

הוויברוך הוינע

*

ווען דו געהסט פארביי מיר איבער
און ס'בארירט מיך נאָר דיין קלייד,
ווערט מיין הארץ אין מיר פארזאפלט
און ס'נעמט נאָכגעהן דיר מיט פרייד.

נאָר דו קערסט זיך אום אין קוקסט מיך
מיט די גרויסע אויגען אָן,
ווערט מיין הארץ אזוי דערשראָקען,
אז דיר נאָכגעהן קוים עס קאָן.

הוֹגֵר: דָּ הוֹגֵר

*

ווי דער לבנה'ס אָפּבילד ציטערט
אין די ווילדע ימ'ען-וועלען,
און זי בלאַנדושעט שטיל און זיכער
זיך אלעין אין הימעל-העלען:

אזוי בלאַנדושעסטו, געלובטע,
שטיל און זיכער, און עם פלאטערט
נאָר דיין אָפּבילד אין מיין האַרצען,
ווייל מיין האַרץ איז אויסגעמאטערט.

*

קושען, גע'גנב'עטע שטיל אין דער פינסטער,
און איך געגעבען אין פינסטער צוריק
קושען אזעלכע, ווי מאכען זיי הארציג
אונזער נשמה מיט ליבע און גליק.

פון פארגעפיהלען ערונדערונג-דורשטונג
קלערט די נשמה זיך עטוואס דערפון,
עטוואס פון לאנג שוין פארגאנגענע צייטען
און פון דער צוקונפט, וואס זאגט-צו וואס-ניי.

דאך צופיל קלערען אמאל ביי דעם קושען
איז נישט גאר גרינג, ווי עס קלערט זיך אזוי—
וויין זיך אויס בעסער, נשמה געטרייע,
ווייל פון דעם וויינען ווערט גרינגער. דער וועה.

ה'נברוך ה'נבע'

*

לאנג-פארגעסענע געשמאלטען
לעבען-אויף אין מיין זכרון —
וואס איז אין דיין קול פאראלמען,
דאס איך בין, ווי יונג געוואָרען?

זאָג נישט, אז דו האָסט מיך ליב!
כ'ווים: דאָס שענסטע אויף דער ערד —
יונגער פּרייהלינג ווערט אויך מריב,
און אַ תל פון ליבע ווערט.

זאָג נישט, אז דו האָסט מיך האַלט!
שווינג און קוש נאָר, לאַך מיך אויס,
ווען כ'וואַלט מאַרגען דיר געוואַלט
וויזען אַ פארוועלקטע רויז.

היינריך היינע

*

שמערענדלאך אויף גאלדענע פיסלאך
בלאָנדושען אויבען שטיל פארטראכט,
כדי די ערד איצט נישט צו וועקען
פון איהר שלאָף אין שוים פון נאכט.

שטומע וועלדער הערען איין זיך,
יעדעס בלאט א גרינגער אויער,
און דער בארג ציהט אויס פאר'חלומ'ט
ווייט זיין שאַטען אומגעהויער.

נאָר ווער רופט דאָרט? אין מיין הארצען
דרינגט דער עכאָטאָן אומקלאָר,
אין עם מיין געליבטערם שטימע,
צו די נאכטיגאלען נאָר?

היינריך היינע.

*

גראָהער וואָכעדויגער הימל!
איך די שמאָט איז נאָך די זעלבע!
שוואַך און יאָמערדיג, ווי המיד,
שפּונעלט זי זיך אין דער עלבע.

לאנגע נעזער ווערען נודנע
אלץ געשניצט נאָך, מיאוס צו קוקען!
און עס בלאָזט זיך אלץ דער גרלו,
אָדער בויגט זיך פּרומען רוקען.

שעהנער דרום! ווי פארהער איך
דינעם הימל, דינע געטער,
זינט איך זינג אין אַט דער בלאַטע
מיט די מענשען אין דעם וועטער.

לירישעם אינמערמעצא.

Lirisches Intermezzo.

ה'ג'ר'ו'ך ה'ו'ג'י'

*

זאג, וואו איז אינעם דיין געליבטע,
וואָס האָסט שעהן אזוי באַוונגען,
ווען די צויבער-שמאַרקע פלאַמען
האַבען ס'האַרץ דור דורכגעדרונגען?

יענע פלאַמען — לאַנג פאַרלאָשען!
אין דעם האַרץ אַ קעלט און אומעט —
און דער פּייער פון דעם בוכל
איז מיין ליבע אַ גר-תמיד.

ה'ינרוך 400 נע'י

*

זאג, פארוואס זינגען די ריווען
אזוי בלאם, פארוואס?
פארוואס שווינגען בלויז פילכען
אין דעם גרינגעם גראז?

פארוואס זינגען מיט א טרויער
פריגל אין דער הייז?
פארוואס הערט זיך פון די קרישער
ווי א מתיק-ריח?

פארוואס קוקט די זון מיט ברוגז,
קאלט די שטראלען גיסט?
פארוואס איז עס, ווי א קבר,
פוסט די ערד און וויסט?

און פארוואס בין איך, מיין ליבסטע,
אזוי קראנק און טריב?
זאג, פארוואס האסטו פארלאזט מיך,
מיך, וואס האט דורך ליב...

הינרוך הנוגי'

*

פאר'סמ'ט, פאר'סמ'ט די לידער מינע —
האָט דאָס געקאָנט דען אנדערש זיין?
די האָסט אללין דעם סם געגאָסען
אין פליהענד לעבען מור אריין.

פאר'סמ'ט, פאר'סמ'ט די לידער מינע —
האָט דאָס געקאָנט דען אנדערש זיין?
איך טראָג אזוי פיל שלענג אין הארצען
און דיך דערצו, געליבטע מיין...

*

און וואָלטען די פּלומען געוואוסט עס, די קלױנע,
ווי טױף ס'איז פּאַרוואונדעט מיין האַרץ,
דאַן וואָלטען געוויס זיי מיר העלפען צו ווױנען,
מיר העלפען צו היילען מיין שמאַרץ.

און וואָלטען געוואוסט עס נאָך אויך נאַכטונגאלען,
ווי טרויעריג בין איך און קראַנק,
דאַן וואָלטען זיי פּרעהליך גענומען צו שאלען,
מיך קוויקען מיט זייער געזאַנג.

און וואָלטען די גאַלדענע שטערנדלאך וויסען,
ווי כּיבּין פון מיין צער געפּלאַגט,
דאַן וואָלטען זיי זיך פון דער הויך אָפּגעריסען,
א טרויסט-וואַרט מיר וואָלטען געזאַגט.

דאָך קױנער פון זיי קאָן דערפון גאַרנישט וויסען,
זי איינע נאָר ווייסט פון מיין שמאַרץ,
דאָס האָט זי אַליין, זי אַליין האָט צעריסען,
צעריסען האָט זי מיר מיין האַרץ.

הווינדן הויגע.

*

האָסט נישט לויב, האָסט נישט לויב,
גלויב, עס ארט מיך ווייניג;
פיהל איך נאָר אויף זיך דיין פליק,
בין איך שוין א קעניג.

האָסט מיך פיינט, אפילו פיינט,
זאָגט דיין לופען-שמייכל,
לאָז דו לופען קישען נאָר,
בין איך אלץ דיר מוחל...

היינריך היינע.

*

קוק איך ווען און דיינע אויגען,
לייד און וועה אוועקגעפלויען!
לאזטו קושען מנד דין מויל,
פיהל איך זיך געוונט און וואויל.

לען איך אן זיך אויף דין ברוסט,
קומט אויף מיר דו הימל-לוסט!
רעדסטו אויס אבער: „איך ליב“,
מוז איך וויינען, ווערען טריב.

הווינדיק הייגע.

*

זי האָבען מיך געפּיניגט,
געמאכט מיך בלוי און בלאַס —
מיט זייער ליבע אייניגע,
די אנדערע מיט האַס.

דעם פּיסען-ברויט פאר'סמ'ש מיר,
גענאָסען גיפט אין גלאָז —
מיט זייער ליבע אייניגע,
די אנדערע מיט פּאַרדראָס.

דאָך זי, וואָס האָט צום ווייניגסטען
געפּיניגט' מיך, פּאַטריכט, —
זי האָט גאָר נישט געהאַסט מיך,
און האָט מיך נישט געליבט.

ה'נב"ך ה'נב"ע.

*

אומעטום, וואו כ'בין, א חשך
נעמט ארום מיך שטארק, נעדויכט,
זינט ס'האט אויפגעהערט, געליבטע,
שיינען מיר דין אויגען-ליכט.

ס'לויכט פאר מיר נישט מעהר דער שטערן
פון דער ליבע-גאלדנער פראכט,
פאר די פיס אנ'אפגרונט אפען —
נעם מיך צו, אוראלטע נאכט!

היינריך היינע.

*

אויף א בארג אין קאלטען צפון,
ווייט, בײַ ענדע-וועלט,
שמעהט א סאָסנע עלענד, איינזאם,
פרייט אין שניי און קעלט.

און עס חלומ'ט זיך דער סאָסנע,
אז אין דרום-לאַנד
בײַנקט א פאלמע אין דעם מדבר
אויף א פעלוען-בראנד.

הוויגריד היינצ.

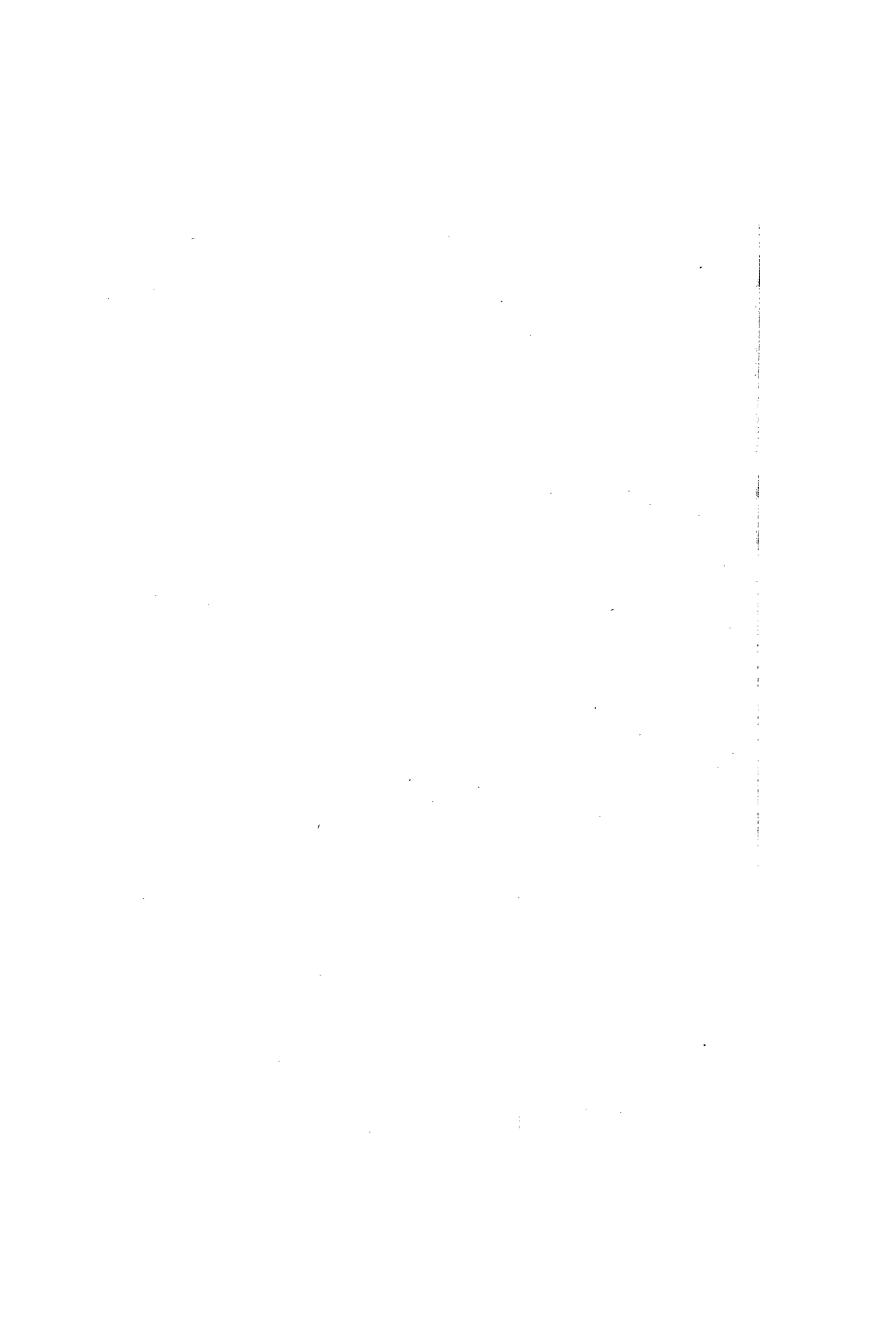
*

אָ, שווער זיך נישט, נאָר קוש אזוי,
איך גלויב קיין שבעה פון קיין פרוי!
דין וואָרט איז זיס, נאָר זיכער דאָך
איז מעהר דין קוש, ווען דו קושסט נאָך.
איהם האָב איך און איהם גלויב איך איך,
דאָס וואָרט איז לויטער דאמף און רויך.

אָ, שווער זיך, ליבסטע, תמיד פאָרט,
איך גלויב דיר אויף דין פלויזען וואָרט!
איך טוהיע אין דין פונם זיך
און גלויב, א גליקליכער פון איך,
איך גלויב, געליבטע, אָהן א שיעור
וועט נאָך דין ליבע זיין צו מיר.

ליבע-לידער.

Liebeslieder.

היינריך היינע.

*

האָסט נישט וואָס זיך, ליבסטע, שרעקען —
האָב קיין מוראָ נישט מיט מיר;
סיזאל אונז נישט קיין גנב וועקען,
זעה, פארשפאר איך אונזער מיר.

ווי דער ווינט זאל פליז נישט וועהען,
וועט נישט שאָרען אונזער הויז;
און קיין שרפה זאל געשעהען,
לעש איך שוין דעם לאַמפּ אויך אויס.

און איצט לאָן, ביזוועל דיך פארהילען
אין מיין שוים, ס'דיר קאלט אודאי, —
קאָנסט, חלילה, זיך פארקיהלען,
און איך האָב קיין שאל ניט גראַדע...

ה'נדרוך היינע.

*

אין דעם קושען, וואָס פאר ליגענס!
נחת אין די בליקען דיין!
אך, ווי זיס עס איז דאָס נארען,
זיסער נאָך גענארט צו זיין.

ליבסטע, ווי זאָלסט זיך נישט שוצען,
ווייס איך דאָך, וואָס דו דערלויבסט!
גלויבען וויל איך אין דיין שווערען,
שווערען וויל, אין וואָס דו גלויבסט.

הווינדיך הוינגע.

*

האָסטו די ליפען מיר פּינליך געקושט,
קוש-זשע זיי ווידער ביז וועה,
אין ווען ביזן אַווענט נישט פאַרטיג וועסט זיין,
האָסט נישט וואָס אַינלען אזוי.

דו האָסט נאָך אַ נאכט אַ גענוגע פאַר זיך,
ליב-האַרציג געליבטע, דו מיין!
ווי קאָן מען נאָך קושען זיך אין אַזאַ נאכט,
אין גליקליך אַהן שווער נאָך צו זיין.

הַיְיִנוּךְ הַיְיִנֵּעַ .

*

דאָס מאכט דעם מענשען גליקליך,
דאָס טוט דעם מענשען וועה,
ווען ער האָט דריי געליבטע
און פֿיס — האָט ער נאָר צוויי .

צו איינער לויף באגיינען,
אין אַוועגט צו דער צווייטער ;
די דריטע קומט צו מיטאַן,
דו זיי צו דעם אַ גרויסער .

אדיע, איהר דריי געליבטע !
צוויי פֿיס האָב איך נאָר, כלעבען .
איך וויל אין דאָרף געניסען
פֿון שטילען זומער-לעבען .

ה'ג'ר'ד' ה'ג'ע'.

*

מ'ן נ'ש'ט, אז וו' א פארנארמער,
ל'יר א'ך ד'ינע שט'פער'יען;
מ'ן נ'ש'ט א'יד, א'ן ב'ן א מלאך,
ג'ר'ט ד'ר אלעסדינג פארצ'ייען.

ד'ינע שט'ק און ד' קאפר'יען
ה'אב א'ך טאק'ן שט'ל פארטראג'ען.
אנדרע מענשען א'יף מ'ן ארט
וו'אלמען לאנג ד'ך ז'יט-געשלאג'ען.

שווער דער קר'יץ! נאך כ'ועל א'הם שלעפען!
א'ך וועל ל'ידען א'הן א ז'נען —
וו'יס, א'ך ה'אב ד'ך ל'יב דערפאר,
וו'יל א'ך וו'יל מ'ן שמראף געפ'ינען!

יא, דו ב'זט מ'ן ג'הנום-פ'יער,
נאך פ'ון ד'ינעם שווערען ארמען
א געל'ימערטען וועט גאט
רעטען מ'ך מיט ז'יין דערבארמען.

היינדיך היינע . .

די לאַטאַס = בלום.
מישען.

עפּים זינען מיר פּאמט
בידע א קוריאָזע פּאַר —
אויף די פּיס איז שוואַך די ליבסטע,
און געלויבט דער ליבער נאָר!

זי איז חולה, ווי א קעצל,
און ער פּנר'ט, ווי א הונט —
און מיר דאַכט זיך אין די מזחזח,
איז ביי בידען נישט געזונט.

איינגערעדט האָט זיך די ליבסטע,
אז זי איז א לאַטאַס-בלום, —
און אז ער איז א לבנה,
קלערט דער פּלאסער, איז נישט קרום.

ס'עפענט ס'בעכערל דאָס בלימל
ביי דער שיין פון לבנה-ליכט —
דאָך, אָנשטאַט א לעבענס-מראַפּען,
קריגט זי מעהר-נישט — א געדויכט . . .

אין דער היים.

Die Heimkehr.

ה'י'נ'ר'ך ה'י'נ'ע.

*

י'א'ה'ר'ע'ן ק'ו'מ'ע'ן א'ו'ן פ'א'ר'ג'ע'ה'ע'ן,
ס'ק'ו'מ'ט א נ'י'ע'ר ד'ו'ר נ'א'ך א'ל'ט'ע'ן;
ק'י'נ'מ'א'ל נ'א'ר פ'א'ר'ג'ע'ה'ט ד'ן ל'י'ב'ע,
ו'ו'א'ס א'י'ז א'ו'ן מ'י'ן ה'א'ר'ץ פ'א'ה'א'ל'ט'ע'ן.

כ'ז'ו'א'ל'ט ג'ע'ו'ו'א'ל'ט נ'א'ך א'י'נ'מ'א'ל ז'ע'ה'ן ד'ו'ך,
א'ו'י'ף ד'י ק'נ'ה פ'א'ר ד'ו'ר צ'ו פ'א'ל'ע'ן,
א'ו'ן ד'ו'ר ז'א'ג'ע'ן פ'א'ר'ץ מ'ו'י'ט נ'א'ך:
כ'ל'י'ב, כ'א'ר'א'ם, א'י'ך, כ'י'פ'ו'ן פ'א'ר'פ'א'ל'ע'ן ז'י

ה'נרוד הינע.

*

דאס ווייסט נאָט נאָר, וואו עס האָט זיך
מיין משונגענע פארקלופען;
אין אַ רעגען נאָך זי זוכען
האָט דער רוח מיך געטריבען!

אויסגעוועזען וואו אַ שענק נאָר,
און זי נישט געקאָנט געפונען —
און פון יעדען פרעכען קעלנער
זיך אומזיסט געלאָזט צו דינען.

נאָר, אָט ווינקט זי מיר פון פענסטער
און באַגריסט מיך מיט איהר שמויכל —
ווער-זשע האָט געקאָנט עס וויסען,
אז דו וואוינסט אין אַזא היכל?!

היינדיך הייגע.

*

סאפפירען זיינען דיניע אויגען,
די ליבע און די זיסע —
א, דרײַ מאָל גליקליך איז דער מאן,
וואָס זעהט זײַ ליבליך גריסען!

דין האַרץ — עס איז א דיאמאנט,
וואָס שיינט מיט צארטע שטראלען —
א, דרײַ מאָל גליקליך איז דער מאן,
אויף וועמענס האַרץ זײַ פאלען!

רובינען זיינען דיניע ליפען,
די שענסטע צווישען קרעלען —
א, דרײַ מאָל גליקליך איז דער מאן,
צו וועמען נאָר זײַ קוועלען!

א, ווען איך וואָלט דעם גליקליכען
געטראָפּען אין א וואַלד —
איך וואָלט שוין דאָרט א סוף געמאכט
צו זיינע גליקען באלד...

היינדיך היינע.

*

דיינע ווייסע ליליען-פוינגער —
איינמאל נאך זיי קענען קישען,
איינמאל צו דעם הארץ זיי דריקען,
און פארגעהן אין שטילען שווימען.

דיינע קלארע פילכען-אויגען —
טאג און נאכט פאר מיר זיי שוועבען,
און מיך מאמערט: וואס באטייטען
אט די בלויע רעטענישען?

הַיַּנְרִיךְ הַיִּבְעַ.

*

לִיבְעַר פִּרְיָנָה, דוּ בְנוֹט פִּאָרְלִיבְט,
און דוּ הָאָסֶט שוין נִיעַ וועהען —
ס׳זױערט דיר טינקעלעך אין קאַפּ,
ס׳האַרץ נאַר וויל זיך עפּױס פֿרעהען.

לִיבְעַר פִּרְיָנָה, דוּ בְנוֹט פִּאָרְלִיבְט,
און דוּ מױנסט, ס׳איז שױער דערקענען —
און אַיך זעה דורך דיין זשולעט
שוין דעם ליבֿע־פֿייער פֿרענען.

ה'נרדך היגע.

*

כ'האָב אַ שכן דאָן הערנינקווען.
אלע רופען איהם: „דער פראַנט!“
אוינס בני אוינס אוינערע דירות,
סייילט זיי נאָר אַ דיגע וואַנט.

סאלאמאנקער דאמען גליהען,
ווען ער געהט, פון הינט באַגלייט,
דורך דער גאס מיט קלינג פון שפאָרען,
און די וואַנסען הויך פאַרדרייט.

דאָך, אין שטולקייט פונ'ם אָווענט
זיצט אליין ער אין דער היים, —
אויף די קניהען אַ גיטאַרע,
אין דעם האַרץ אַ זיסער טרוים

און — עס ציטערען די סטרוניעס —
ס'הויבט ער אָן צו פאַנטאַזירען!
אך, עס מוטשעט מיך זיין צימבלען,
ביזעל אַמאָל פון איהם קראַפירען!...

היינדיך היינע.

*

האָסט באמת אזוי פּינט מיך,
ווירקליך האָסט זיך אימגעפונען?
כ'זועל דער גאנצער וועלט זיך קלאָגען,
אז כ'האָב שלעכטס פון דיר געליטען!

אָ, אומדאַנקבאַריגע ליפען!
ווי האָט איהר געקאָנט גאָר זאָגען
שלעכטס אויף דעם, וואָס האָט אמאָל אייך
היים געקושט אין אליין פאַרטראָגען? ...

הוונדערדיג היינט.

*

אך, ווידער זינגען עס די אויגען,
וואָס פלעגען ליב אמאל מיר גרויסען,
און אויך די זעלבע ליפען ווידער,
וואָס פלעגען ס'לעבען מיר פארזיסען!

אך, ס'איז די זעלבע שטימע ווידער,
וואָס כ'האָב אזוי געליבט צו הערען!
נאָר איך אלען בין נישט דער זעלבער
און וועל דער זעלבער שוין נישט ווערען.

אין איהרע ווייסע, שעהנע אָרעמס,
וואָס טוען ליבע-פול פארהילען,
ליג איך א קאלטער אויף איהר הארצען
אָהן א געפיהל און אָהן א ווילען.

היגיון היגיון.

*

ווער ס'האט ליב צום ערשטען מאָל,
זאל אָהן גליק זײַן, — איז אַ נאָט!
ווער עס ליבט-זשע ס'צווױטע מאָל
איך אָהן גליק, — איז שוין אַ נאר!

איך, אַ נאר אַזא, האָב ליב
ווידער אָהן שום האַפּענונג...
ס'לאַכען: זײַן לבנה, שמעֶרען,
כ'לאַך אלײן איך מיט און שטאַרב.

היינרוך היינע.

*

היינט אָווענט זינען זיי אינאיינעם,
און ס'איז דאָס הייז פול ליכט .
דאָרט אויבען ביי דעם העלען פענסטער
פארהילט איז אַ געזיכט .

דו זעהסט מיך נישט, אין פינסטער
שטעה אונטען איך אליין;
מיין פינסטער-הארץ פון דאָרטען
נאָך ווייניגער וועסט זעהן .

מיין פינסטער-הארץ, עם ליכט דורך,
עם ליכט דורך און עם גליהט,
עם גליהט און ליידט, און פלוטעט,
נאָר דו, דו זעהסט עם נישט .

היינדיך היינע.

*

וואָס וויל דו טרער, די איינזאמע?
וואָס מאכט זי טריב מיין פליק?
אין אויג מיין א פארבליבענע
דערמאָנט זי נישט אָן גליק.

פיל לויכטענדיגע שוועסטערלאך
געהאט האָט זי און — וועה!
פארשוואונדען איז מיין צער און פרייד,
די שוועסטערלאך מוט זיי.

פארלאָשען אויך די שטערנדלאך,
די בלויאָנקע אין נאכט,
וואָס האָבען מיר אין צער און פרייד
געשמייכעלט און געלאכט.

אך, ס'איז מיין ליבע אויך אוועק,
צערונגען ווי א הויך;
דו טרער, דו אלטע, איינזאמע,
צערן אצינד דו אויך!

הַנְּבִיר הַנְּבִיעַ.

*

נִשְׁט ווערט אזוי נאָר אומגעדולדיג,
ווען נאָך פון אלטע ליידענס-קלאנגען
איצט לאָזען איינגע זיך הערען
אויך אין די נייערע געזאנגען.

ווארט אויס, עס וועט פארקלונגען ווערען
דער עכאָ-טאָן פון מינע שמארצען,
און ס'וועט אַ נייער ליידער-פּרילינג
נאָך שטראלען פון געהיילטען הארצען.

דאָנאַ קלאַראַ.

בין-השמשות. אין דעם נאָרטען
בלאָנזשעט דעם אַלקאָראַס מאַכטער;
פויקען און מרומיטען קלאַנגען
טראָגען זיך אַהער פון פּאלאץ.

„נמאס זיינען מיר די טעגן שוין
„און די לאַקרויז-זיסע ווערטער
„פון די רוטער, וואָס פאַרגלייבען
„מיט דער שיין מיר פון דער־זוין.

„נמאס, נמאס איז מיר אלעס,
„זינט דערזעהן האָב יענעם רוטער
„בני דער שיין פון דער לבנה
„מיט דער ציטרע אין דער האנט.

„שלאַנק אין מוטיוג בני מיין פענסטער
„איז געשטאַנען ער, דער שטאַלצער,
„מיט דעם אידעל-בלאַסען פנים,
„ווי ביים הייליגען געאָרג.

אַט אזוי טרוימט דאָנאַ קלאַראַ
מיט אַפּגעלאָזטע אויגען. —
נאָר זי קוקט — דער אומבאַקאַנטער
שעהנער ריטער שמעהט פאַר איהר. —

און ער דרוקט די הענט איהר צערטליך,
און זיי פלאַנזשען אין אלעען. —
ס'וועהט אַ ווינטל, שמייכלט פריינדליך,
ווי און הלום גריסען רויזען.

ווי און הלום גריסען רויזען
און עס גליהען ליבע-ווערטער:
— זאָג, פאַרוואָס ביזט דו געוואָרען,
ליבסטע, פלוצים אזוי רויט?

— ס'בייסען פלינגעלאך מן, ליבער!
און די זומערדיגע פלינגען
האַב איך פיינט אזוי, ווי אידען
מיט די קרומע לאנגע נען.

— לאָ צוהיה זיי און די אידען,
זאָגט דער ריטער צו איהר צערטליך. —
ס'פאלען אַט פון מאַנדלבויםער
מוריאדען ווייסע בלימען.

מוריאדען ווייסע בלימען
גיסען דופטן זייער ריח. —
נאָר, געליבטע מינע, זאָג מיר, —
האַסטו דען מיך אמת ליב?

— יא, כ'האָבן ליב דוך, מיין געליבטער,
און איך שווער ביי דעם ערלעזער,
וועמען די פארפלוכטע אידען
האָבען ביי אַמאָל פאַרראַמען.

— לאָו צורה איהם מיט די אידען,
זאָגט דער ריטער צו איהר צערטליך. —
ועהסט, דאָרט אין לבנה-שטראַלען
טרוימען וויסע-וויסע ליליען?

ס'טרוימען וויסע-וויסע ליליען
און זיי בליקען צו די שמערען —
— אָפּער, זאָג מיר, מיין געליבטע,
האָסטו מיר נישט פאַליט געשוואָרען?

— נון, געליבטער, כ'האָב קיין פאַלשקייט,
ווי נישטאָ ביי מיר קיין טראַפּען
אין דער פרוסט פון מאָורען-בלוטען
און דער מאוס'ער בלוט פון אידען.

— לאָו צורה די מאָורען, אידען,
זאָגט דער ריטער צו איהר צערטליך. —
און פיהרט אָפּ אַלקאדאַס טאַכטער
אין דעם שאַמען פון די טורמען.

דאָרט אין וויכע ליבע-געצען
האָט ער שטילערהינד פאַרווינגט זי,
קורצע ווערטער, לאנגע קושען,
און זיי שווימען אין גן-עדן.

און א חופה-ליד א זיסע
זינגט די נאכטיגאל, די מילדע;
און די פייערלאך אין גראָוען
געהין א פלאקערדיגען טאנץ.

נאָר דאָס רוישען ווערט באַלד שטילער
און מען הערט נאָר, ווי פּונגבה,
סודיען זיך די קלוגע מורטען,
און עם אַטעמען די בלומען.

און די פויקען און טרומומען
הערען ווידער זיך פון פאלאץ.
אויפגעוואכט האָט דאָנאָ קלאַרא
פון דעם ריטערס הייסע אַרעמס.

— הערסט! דאָס רופט טיען מיך, געליבטער!
זאָג-זשע גיך מיר פארן שוידען,
כיוויל זאלסט אַנדופען דיין נאָמען,
וואָס דו האַלסט אזוי בסוד.

און דער ריטער מיט א שטייבל
קושט די פונגער פון זיין דאָנאָ,
קושט די ליפען און דעם שטערן,
און דערנאָך זאָגט ער אזוי:

— איך, סעניאָרא, אייער ליבער,
בין דער זעהן פון דעם באַרימטען
און דעם גרויסען רב, דעם למדן,
ר' ישראל סאַראַנאָסער...

פארשיידענע און געמישטע לידער.

Verschiedene. Vermischte Gedichte.

הויגרוך הויגע.

*

עממא, זאג מיר אויס דעם אמת:
ווער איך נארוש דען פון ליבע?
צו זי און א פועל-יוצא
פון מיין נארושקייט נאָר, עממא?

אך, מיך מוטשעט, טוירע עממא,
אויסער מיין שגעון-ליבע,
אויסער איך די ליב-שגעונות,
א חויז זיי, אָט די דילעממא!

היינריך הייגע.

*

נישט קיין איינעם קוש אפילו
נאך אזוי פיל צייט פון ליבען!
און — די ליפען מינע, נעביך,
זינען טרוקענע געבליבען...

דאכט זיך, נאָהנט געווען דאָס גליק,
באלד געקאָנט דעם אַטעם שפּירען. —
נאָר ס'אָוועק! — קיין צייט געהאַט
האַטש די ליפען מיר באַרירען...

ה'נר"ך ה'נ"ג.

*

פיר און צוואנציג שעות זאל איך
ווארטען אויף דאָס העכסטע גליק,
וואָס האָט אין אלכסון זיס מיר,
זיס מיר צוגעזאָגט דיין בליק!

אך, די שפראך איז אזוי אַרײַם,
און דאָס וואָרט געמיין און גרינג:
ווערט עס אויסגעװערט נאָר — בלייבט נישט
אַט דער שעהנער שמעטערלינג.

דאָך דער בליק, ער איז אונגענדליך,
ער דערווייטערט מיר דיין ברוסט,
ווי אַנאָיסגעשמערנטען הימל,
פול מיט הימלדיגער לוסט.

ה'נדרך ה'נע.

*

צו דעם שטילען ברעג פון ים
איז די נאכט שוין צוגעשוואמען,
ס'שטראלט די לבנה דורך די וואַלקען,
ס'הערט זיך, ווי די פאליעס ברומען:

„יענער מענש דאָרט, איז יך נאָריש,
צי ער פּיהלט זיך נאָר פּאַרליבט?
דען ער קוקט מיט אומעט פּרעהליך,
פּרעהליך און אויך גלייך באַטריבט!“

נאָר די לבנה לאַכט אַרונטער,
און איהר שטימע קלינגט און רעדט:
„יענער איז פּאַרליבט און נאָריש,
און דערצו נאָך אַ פּאַעט“...

היננדיך היינע.

*

מיט ברונעטע אויס, אנ'ענדע!
ס'איז דער גורל הינטונגס-יאָהר
שוין געפאלען אויף בלאַנדיגע:
בלויזע אויגען, בלאַנדע האַר.

די בלאַנדיגע, וואָס איך ליב אינעם,
איז אזוי נאַטור און מילד!
אין דער האנט איהר נאָר אַ ליליע,
ווערט זי שוין אַ הייליג-בילד.

שלאַנקע, טרוימע-רושע גלידער,
הויט און בלוט, נאָר פיל געמיט;
און פאר ליבע, האַפנונג, גלויבען
די נשמה איהרע גליהט.

דייטש פארשטעהט זי נישט לגמרי, —
ווייל זי איינרעדען נאָר מיר —
כ'גלויב נישט, האָסט נאָר נישט געלייענט
קיינמאָל קלאַפּשטאַק'ס הימל-שיר?

ה'יג'ר'ד' ה'יג'ע'.

*

אויף די וואַלקען רוהט די לבנה,
ווי אַ רוינגער מאַראַנג,
און באַשמראַלט דעם גראַהען ימ'ס
ברויטען פאַס מיט גאַלדנעם גלאַנג.

וואו די וויסע פאליעס שלאָגען,
בלאָזשע איינזאם איך ביים ברעג,
און פיל זיסע-זיסע ווערטער
הער פון וואַסער איך אָהן עק.

אך, מיין האַרץ קאָן מעהר נישט שווינגען,
און די נאכט איז אזוי לאַנג —
שעהנע נימפען, קומט פון ים-שוים,
מיט די ציפער-טעגן, געזאנג!

ליב און זעל וועל איך איך געבען,
הילט מיין קאָפּ אין איינער שוים!
זינגט מיר, האַרצט מיך בײַז כװעל שטאַרבען,
קוישט פון ברוסט מיר סילעבען אויס!

הווינרוך הוינע .

*

בלאָנושע אין אין וואָלד פארנאכט צו,
אין דעם טרוימערישען וואָלד,
תמיד געהט מיר נאָך, פאָגלייט מיך,
דיין געשטאלט, דיין צארט געשטאלט .

איז עס נישט דיין וויסער שלאָער ?
נישט דיין ווייך און שטיל געזוכט ?
צו עס רינגט נאָר דורך די ביימער
דער לבנה'ס מאַטעס ליכט ?

זיינען עס נאָר מינע טרערען,
וואָס אין הער זיי רינגען שטילע ?
אָדער געהסט מיר נאָך, באַמה,
ליבסטע מיט געווייזן און תפלה ?

ה'נר"ך ה'נ"ע.

*

דו האָסט פאַרשפּעטונגט מיט דיין שמויכלען,
און מיט דיין זיפּצען האָסט פאַרוימט!
ווייל האָסט מיך גרויזאם אָפּגעשטויסען,
ווען נאָר פון דיר האָב איך געטרוימט.

דו האָסט פאַרשפּעטונגט, ווייל געשטאַרבען
שוין זיינען לאַנג מיניץ געפּוהלען —
און דייןע הייסע בליקען פּאלען,
ווי שטראַלען אויף אַ קבר קוהלען.

דאָך וויסען וואָלט איך: דו נשמה,
וואו טוט זי נאָך דעם טויט זיך היין?
וואו איז דער אויסגעלאָשנער פּייער?
וואוהיין פאַרשווינדט דער ווינט, וואוהיין?

הַיְנַרְדֵּךְ הַיְנַעַ.

*

אַנְטִלֹוּף מִוֶּט מִוֶּר אֹוּן זַי מִיֵּן ווִיב
אֹוּן רוֹה זִיךְ אֹוּף מִיֵּן הָאַרְצֵעֵן אֹוּס;
וויט אין דער פרעמד וועט זיין מין הארץ
דיין פאטערלאנד און פאטערהוין.

געהסט דו נישט מיט, דאן שטארב איך דא,
און איינזאם וועסטו זיין אהן מור;
און בלייבסטו איך אין פאטערהוין,
ווי אין דער פרעמד וועט זיין דאך דור!

היגיון היגע.

*

כ'שטעה אויף אין דער פרייה און פרעג:
וועט שוין הינט מיין ליבסטע קומען?
אויפדערנאכט צעהל איך די טעג:
אין זי הינט אויך נישט געקומען...

כליג פינאכט און וואך אהן שלאף,
ס'לאזט נישט רוהען מיך מיין קומער;
און געטרוימט ביטאן אהן סוף,
בלאנזשע איך אין האלבען שלומער.

היינריך היינע .

*

פון איין אָרט צו דעם אנדערען
טרעפט אום דרך אין דען וואנדערען,
ווייסט נישט פארוואס אליין!
דו הערסט: עס קלונגט א וואָרט אין ווינט,
פארוואנדערט קוקסט זיך אום געשווינד,
און הערסט שוין אויף צו געהן.

דו האָסט פארלאָזען ליבע, גליק...
און זי, די ליבע, רופט צוריק,
און זאָגט דיר עפּים צו:
„א, קער זיך דו צו מיר נאָר אום,
„דו ביזט מיין איינציג גליק. א, קום!
„איך שיינק דיר הימעל-רוה!

נאָר וויטער, וויטער אין דען וועג,
קנין אַפרוה אין די וואנדער-טעג,
דו מאַרסט נישט בלייבען שטעהן
וואָס דו האָסט הייס געליבט אמאל,
וועט זיך נישט אומקערען קנין מאָל,
דו וועסט עס מערר נישט זעהן!...

ה'נדרוך ה'נע.

*

אויבונקייט, ווי ב'וטו לאנג,
ל'ונגער נאך פון טויענט-יאָהר!
טויענט-יאָהר, איך בראַט זיך שוין
און בין נאך נישט פטור גאָר.

אויבונקייט, ווי ב'וטו לאנג,
ל'ונגער נאך פון טויענט-יאָהר!
ס'קומט דער שטן נאך לסוף
פרעסען מ'ך מיט הויט און האָר.

ה' נרדך ה' נע .

*

שווארצע רעק, פון זיך די זאקען,
די מאנזשעטען ווייס געטראגען,
רעדעס זאפטונגע און קושען --
אך, א הארץ, ווען זיי פארמאגען!

נאך א הארץ אין ברוסט, און ליבע,
ליבע ווארנימע אין הארצען --
אך, מיר טויט אוועק דאס פלאפלען
וועגען פאלשע ליבע-שמארצען .

אויף די בערג איצט וויל איך שטייגען,
וואו די פרומע שטיבלאך שטעהען,
וואו דער ברוסט איז עטמען פרייער,
אין די פרייע ווינטען וועהען .

אויף די בערג איצט וויל איך שטייגען,
וואו די טונקלע טאנען וואכען,
וואו עס ציהען שטאלצע וואלקען,
פויגל זינגען, רוישען טיכען .

זייט געזונט, נשמה'ס גלאטע,
גלאטע פרויען, גלאטע מאנען,
אויף די בערג איצט וויל איך שטייגען,
דארט איך לאכענדיג דערמאנען .

היינריך היינע.

*

האַסטו פיל — וועסטו באלד
נאָך פיל מעהר דערצו באַקומען.
ווער ס'האַט ווייניג, וועט ביי דעם
ווערען ס'ווייניגע גענומען.

האַטו אַבער גאַרנישט נישט,
מענסטו דאָן זיך שוין באַראַטען —
דען כדי צו לעבען, פרויץ,
מוז מען דאָך האַטש עפּים האַבען!

אינה אלט:

נייער פריהלינג.

5 אלע בוימער זאָגען שירה
6 איך וואָנדל צווישען בלומען
7 ס'האָט דער פריהלינג מיר געשווינקט
8 ס'ציהען שמוץ דורך מיין געזיכט
9 דו זאלסט האָבען שאַרפע אויגען
10 מוט דו בלויז אויגען דיניץ
11 ווען דו געהסט פארביי מיר איבער
12 ווי דער לבנה'ס אָפּבילד צימערט
13 קישען גע'גנב'עמע שמוץ אין דער פונסטער
14 לאנג-פארגעסענע געשטאלטען
15 שטערנדלאך אויף גאלדנע פיסלאך
16 גראָהער וואַכערדיגער הימל!

לירישעס אינטערמעצאָ.

19 זאָג, וואו איז איצט דיין געליבטע?
20 זאָג, פארוואָס זענען די רויזען?
21 פאר'סט'ט, פאר'סט'ט דו לידער מיניץ
22 און וואָלטען די בלומען געוואוסט עס, דו קלויניץ —
23 האָסט נישט ליב
24 קוק איך ווען אין דיניץ אויגען
25 ווי האָבען מיר געפּעניגט
26 אומגעטום, וואו בי'פון, אַ חשך
27 אויף אַ באַרג אין קאלטען צפון
28 אַ, שווער זיך נישט!

לויבע-לידער.

31 האָסט נישט וואָס זיך, לויבסטע, שרעקען —
32 אין דעם קישען, וואָס פאר ליגענס!
33 האָסטו דו ליפען מיר פינליך געקושט
34 דאָס מאַכט דעם מענשען גליקליך
35 מיין נישט, אז ווי אַ פארנארטער
36 דו לאַטאָס-בלום

אין דער היים.

- 39 יאהרען קומען אין פארגעהען
40 דאס ווייסט גאט נאך, וואו עס האט זיך
41 סאפאירען זינגען דינע אויגען
42 דינע וויסע ליליען-פלינגער
43 ליבער פרינד, די בוזט פארליבט
44 כ'האב א שכן דאן הערניקווען
45 האסט באמת אזוי פינט מיך?
46 אך, ווידער זינגען עס די אויגען
47 ווער ס'האט ליב צום ערשמען מאל
48 חונט אונגעט זינגען זיי אינאיינעם
49 וואס וויל די טרער די איינזאמע?
50 נישט ווערט אזוי נאך אומגעדולדיג
51 דאננא קלארא

פארשידענע און געמישטע לידער.

- 57 עממא, זאג מיר אויס דעם אמת?
58 נישט קיין איינעם קויש אפילו
59 פיר און צוואנציג שעות זאל איך
60 צו דעם שטולען ברעג פון ים
61 מוט ברוגעטע אויס, אנטדע!
62 אויף די וואלקען רוהט די לבנה
63 בלאנזשע אך אין וואלד פארנאכט-צו
64 די האסט פארשפעט: מוט דען שמובלען
65 אנטלויף מוט מיר און זע מיין וועב
66 כ'שמעה אויף אין דער פריה און פרעג
67 פון איין ארט צו דעם אנדערען
68 איינזאמע, ווי ביזטו לאנג
69 שווארצע רעק, פון זיך די זאקען
70 האסטו פיל—וועסטו באלד

